

Kogumispensionide seaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärgiks on luua III samba pensionifondides raha koguvatele inimestele mugav viis, kuidas pensioniikka jõudes seda raha pensionina fondist välja võtta. Praegu on fondist raha väljavõtmise ainsaks võimaluseks kogu summa korraga või osade kaupa välja võtta, milleks tuleb iga kord anda uus osakute tagasivõtmise korraldus. Eelnõuga luuakse tingimused selleks, et ka III samba fondide puhul saaks kasutada II sambast tuttavat fondipensioni väljamakseviisi. Viimane on selle kasutaja jaoks mugav, sest kui fondipensioni tähtaeg ja väljamaksete sagedus on kokkulepitud, võtab Pensionikeskus regulaarsete väljamaksete tegemise enda kanda. 2021. aastast laienes III samba fondipensionile, mille tähtaeg on määratud vähemalt keskmiselt elada jäänud aastate alusel või on sellest pikem, ka tulumaksuvabastus.

Eelnõu puudutab ka II samba maksete tasumist, kus senisest selgemalt on joonistunud välja vajadus eraldada kohustusliku kogumispensioni makse üldisest kohustuste täitmise järjekorrast. Põhjendatud on vältida nende maksete arvelt muude kohustuste täitmine ja nende maksete ajatamine. Kohustusliku kogumispensioni makse peetakse kinni füüsilise isiku tulust. Makse kinnipidaja on kohustatud selle deklareerima maksudeklaratsioonil TSD ja kandma üle maksuhaldurile. Maksuhaldur omakorda kannab tasutud makse Pensionikeskusele, kes suunab raha inimese pensionikontole. Seega erinevalt teistest maksudest on kohustusliku kogumispensioni makse sihtotstarbeline ning selle makse inimese pensionikontole jõudmisest sõltub tema tulevase pensioni suurus.

Maksukorralduse seaduses on küll samal tähtpäeval tekkivate nõuete tasumise järjekorras kohustusliku kogumispensioni makse esimesel kohal, kuid see loogika ei kehti, kui enne selle makse tähtpäeva on makse kinnipidajal varasema kuupäevaga kohustus. Nii tekib olukord, kus füüsilise isiku maksukohustuse katteks tema töötasust kinnipeetud summa arvelt loetakse tasutuks hoopis teise maksukohustuse (juriidilisest isikust makse kinnipidaja) maksukohustus, nt käibemaksu võlg.

Eelnõus esitatud maksukorralduse seaduse (edaspidi *MKS*) muudatus kohustaks Maksu- ja Tolliametit (edaspidi *MTA*) eraldama selleks määratud kontole kantud summadest esimeses järjekorras füüsilise isiku kohustusliku kogumispensioni maksete osa ning kandma seda edasi vastavalt kogumispensionide seadusele. Ettevõtjatel ei tekiks kohustust teha makseid eraldi maksekorraldusega. Samuti ei kohaldataks eelnõu järgi kogumispensioni maksele ajatamist.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Rahandusministeeriumi kindlustuspoliitika osakonna nõunik Kertu Fedotov (kertu.fedotov@fin.ee; 6113 048). Maksukorralduse seaduse muudatused on ette valmistanud Rahandusministeeriumi maksupoliitika osakonna nõunik Anneli Valgma (e-post: anneli.valgma@fin.ee; telefon: 6113289).

Eelnõu juriidilise kvaliteedi osas tegi ettepanekuid Rahandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Marge Kaskpeit (tel 611 3611, marge.kaskpeit@fin.ee). Eelnõu keelise toimetamise ettepanekud tegi Rahandusministeeriumi õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (tel 611 3638, sirje.lilover@fin.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse kogumispensionide seadust (RT I, 28.12.2020, 5) ja maksukorralduse seadust (RT I, 09.04.2021, 11).

Eelnõu ei ole seotud muude menetluses olevate eelnõudega ega Euroopa Liidu õigusaktidega.

Vastavalt hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 1 lõike 2 punktile 1 eelnõu väljatöötamiskavatsust ei ole koostatud. Eelnõu III sammast puudutavad muudatused on kiireloomulised, sest teevad juba jõustunud kogumispensionide regulatsiooni rakendamiseks vajalikke täpsustusi. 2021. aasta 1. jaanuaril jõustusid tulumaksuseaduse § 21 lõike 4 punktis 3 sätestatud maksusoodustused, mille kohaselt on tulumaksuvabad ka vabatahtliku pensionifondi väljamaksed, mida tehakse III samba pensionieas olevale osakuomanikule perioodiliselt vähemalt üks kord kolme kuu jooksul ja vähemalt kuni nende väljamaksete kokkuleppimise ajal tema vanusele vastanud üle-eelmise kalendriaasta kohta Statistikaameti avaldatud, täisaastateks ümardatud, meeste ja naiste keskmiselt elada jäänud aastate alusel arvatud tähtajani. Käesoleva eelnõuga täiendatakse kogumispensionide seadust täiendava fondipensioni regulatsiooniga, et pensioniikka jõudnud osakuomanikel oleks võimalik sellist pensioni saamise viisi ka praktikas kasutada.

Väljatöötamiskavatsust ei ole koostatud ka kohustusliku kogumispensioni maksete tasumise ja ajatamise regulatsiooni muudatuste osas. Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 1 lõike 2 punktid 1 ja 5 ei nõua seaduseelnõu väljatöötamiskavatsust, kui muudatusi on tarvis menetleda võimalikult lühikese ajaga ning kui muudatused ei too kaasa olulist õiguslikku muudatust või muud olulist mõju. Kohustusliku kogumispensioni maksete kinnipidajatelt ja nende maksjatelt ei eelda muudatused kohanemist. Makseid tehakse ka peale muudatuste jõustumist endises korras. II sambaga liitunud isikute jaoks võib muudatus erandlikus olukorras olla olulise kaaluga, kuna tagab kindlamalt maksete laekumise Pensionikeskusesse. Ajatamisega seotud muudatus on põhimõttelise kaaluga. Ettevõtja jaoks olulist mõju ei ole, kuna kohustusliku kogumispensioni maksete summad, mida tuleks tasuda ajatamise ajakava väliselt, on väiksed.

Eelnõu vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamuse.

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõus esitatud III sammast puudutavad muudatused on seotud kogumispensionide seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega (kohustusliku kogumispensioni reform) antud maksusoodustusega kolmanda samba tähtajalistele väljamaksetele. Kui isik on kolmandas sambas kogunud raha vabatahtlikes pensionifondides, siis pensionile jäädes on tal seni olnud õigus sõlmida kogutud raha eest täiendava kogumispensioni kindlustuseping, et saada tähtajalist või eluaegset pensioni elukindlustusseltsist. Samuti on lubatud olnud väljamaksed otse vabatahtlikest pensionifondidest. Kuivõrd tulumaksuvaba oli varem vaid eluaegne pension ja muud väljamaksed kolmanda samba pensionieas olid maksustatud 10%-se tulumaksuga, ei olnud praktikas vabatahtlikest pensionifondidest tähtajalise pensioni maksmise mudelit ka välja kujunenud ning väljamakseid on tehtud osakuomaniku esitatud avalduste alusel. Selleks, et ka kolmandasse sambasse tekiks teisele sambale analoogne fondipensioni lahendus, täiendatakse eelnõuga vastavalt kogumispensionide seadust (edaspidi *KoPS*).

II samba muudatused puudutavad maksete tasumise korraldust. Sambaga liitunud isikutel peab kohustusliku kogumispensioni makse (2%) kinni tööandja, kellel omakorda on kohustus kanda see makse väljamakse tegemise kalendrikuule järgneva kalendrikuu 10. kuupäevaks MTA-le. Samaks kuupäevaks peab tööandja esitama ka TSD. Vastavalt *KoPS* § 12 lõikele 1 on MTA-l omakorda aega makse pensioniregistri pidajale ehk Pensionikeskusele ülekandmiseks 15 tööpäeva. Koos raha ülekandmisega edastab MTA Pensionikeskusele ka isikute nimekirja, kelle

maksed laekusid. Sotsiaalmaksu kohustusliku kogumispensioni osa (4%) summade ülekandmiseks on MTA-l vastavalt sotsiaalmaksuseaduse § 10 lõikele 4 samuti aega 15 tööpäeva laekumisest arvates.

MKS § 111 lõike 1 kohaselt on maksuhalduril õigus makseraskustes maksukohustuslase taotlusel ajatada tema maksuvõla tasumine, samuti sellise teadaoleva kohustuse tasumine, mille täitmise tähtpäev ei ole saabunud. Kohustusliku kogumispensioni makseid deklareeritakse ja tasutakse teiste kohustustega ühise TSD deklaratsiooni alusel. Seetõttu võib juhtuda, et ajutistes makseraskustes ettevõtjal võimaldatakse tasuda TSD tekkinud võlgnevus osamaksetega pikema aja jooksul või tasutakse laekunud summadest hoopis varasemaid võlgnevusi. Kui tööandja jätab makse MTA-le üle kandmata, läheb summa teiste võlgade katteks või kui maksed tasutakse hiljem, jäävad II sambaga liitunud isikule pensionifondi osakud kas üldse välja laskmata või lastakse välja hilinemisega, kuigi tema palgalt on makse kinni peetud. Sellest tulenevalt on põhjendatud siduda kohustusliku kogumispensioni makse tasumine lahti üldisest kohustuste täitmise järjekorrast ning seada selle tasumine esimesele järjekohale kohustuste täitmise järjekorrast sõltumata.

Eelnõu on planeeritud jõustuma esimesel võimalusel ehk 1. jaanuaril 2022.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

3.1. Eelnõu § 1 – kogumispensionide seaduse muutmine

KoPS § 52³ lõige 3. Säte reguleerib II samba fondipensioni tähtaega. Selles viidatakse Eesti Statistikaameti avaldatud meeste ja naiste keskmiselt elada jäänud aastatele. Korrektne oleks aga viidata Statistikaameti vastavatele näitajatele. Eelnõuga jäetakse lõikest sõna „Eesti“ välja (vt ka eelnõus olevat analoogset KoPS § 60¹ lõiget 2).

KoPS § 53 lõige 4. Paragrahv reguleerib kolmanda samba ehk täiendava kogumispensioni üldsätteid. Eelnõuga lisatakse sellesse paragrahvi uus lõige, milles täpsustatakse, kuidas toimub andmevahetus Pensionikeskuse ning Sotsiaalkindlustusameti ja Töötukassa vahel, et tuvastada, kas isikule on määratud puuduv töövõime, mis annaks talle õiguse minna kolmandast sambast pensionile ja saada väljamaksete puhul maksuvabastuse.

Puuduva töövõimega isikute kohta vahetab Pensionikeskus andmeid Töötukassaga, kasutades selleks on-line päringuid. Töövõimetuspensionäridega seonduvalt antakse Pensionikeskusele õigus koguda ja töödelda sotsiaalkaitse infosüsteemi andmeid töövõimetuspensionäride kohta, kes on vabatahtliku pensionifondi osakuomanikud. Samasugune infovahetus toimub ka teise samba puhul.

KoPS § 60 lõiked 1 ja 2. Paragrahv reguleerib väljamakseid vabatahtlikust pensionifondist. Eelnõuga lisatakse lõikesse 1 viide käesolevale jaole. Väljamakseid ei tehta mitte üksnes vabatahtliku pensionifondi tingimustes sätestatud korras, aga ka KoPSi vastavas jaos sätestatud korras.

Lõige 2 annab õiguse sätestada vabatahtliku pensionifondi tingimustega, millisest vanusest alates on osakuomanikul õigus väljamaksetele vabatahtlikust pensionifondist, samuti selle, kas osakuomanikul on õigus väljamaksetele osalise või puuduva töövõime korral. Kolmanda samba puhul ei piira KoPS väljamaksete tegemist. Maksusoodustuste rakendumine kolmanda samba väljamaksetele on reguleeritud tulumaksuseaduse (TuMS) §-s 21, muus osas on aga väljamaksete tegemine määratletud pensionifondi tingimustega. Nii võib väljamaksete

tegemine olla piiranguteta, aga pensionifondi tingimused võivad ka ette näha, et väljamakseid ei tehta enne kui pensionieas.

Eelnõuga lisatakse lõikesse 2 teine lause, milles täpsustatakse seda, millal saab alustada vabatahtlikust pensionifondist tähtajalise pensioni maksmist ehk täiendavat fondipensioni. Täiendava fondipensioni väljamaksetele on õigus osakuomanikul, kellel on jäänud riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud vanaduspensioniiikka jõudmiseni viis aastat, samuti osakuomanikul, kellele on määratud puuduv töövõime. Sellistel tingimustel rakenduvad ka kolmanda samba väljamaksete suhtes kehtivad maksusoodustused (TuMS § 21). Isikute puhul, kes olid kolmanda sambaga liitunud enne 2020. aasta lõppu, jäi kehtima varasem kolmanda samba pensioniiga – 55 aastat – mis kehtib samamoodi ka täiendava fondipensioni puhul (vt ka KoPS § 72⁷ lõike 1 muutmist).

KoPS § 60¹. Eelnõuga lisatakse KoPS uus paragrahv, milles reguleeritakse täiendavat fondipensioni. Tegemist on teisest sambast tuttavale fondipensionile analoogse lahendusega. Seni ei olnud tähtajalise pensioni maksmine vabatahtlikust pensionifondist reguleeritud ja praktikas sellised lahendused ka puuduvad. 1. jaanuaril 2021 aga jõustusid TuMSi muudatused, mis laiendasid maksuvabastust ka kolmanda samba tähtajalisele pensionile, kus tähtaeg on määratud vähemalt keskmiselt elada jäänud aastate alusel. See kehtib nii kindlustuseltsi poolt makstava pensioni kui pensionifondidest makstava pensioni puhul.

Lõige 1 annab osakuomanikule õiguse kasutada täiendava kogumispensioni saamiseks täiendavat fondipensioni ja defineerib selle. Tegemist on fondipensioniga, mida makstakse kõigist vabatahtlikest pensionifondidest, mille osakuid osakuomanik omab. Arvesse ei võeta vaid osakuid, mille tagasivõtmine on investeerimisfondide seaduse alusel keelatud. Kui selliste osakute tagasivõtmise piirangud langevad ära, võetakse need arvesse järgmise väljamakse tegemisel väljamakse aluseks olevate osakute arvu leidmisel.

Lõige 2 reguleerib täiendava fondipensioni tähtaega. Analoogselt teise samba fondipensionile ja arvestades ka TuMS §-s 21 sätestatud määratakse täiendava fondipensioni tähtaeg aastates ja arvutatakse väljamaksete kokkuleppimisel osakuomaniku vanusele vastavate üle-eelmise kalendriaasta kohta Statistikaameti avaldatud, täisaastateks ümardatud, meeste ja naiste keskmiselt elada jäänud aastate alusel. Tähtaega hakatakse lugema täiendava fondipensioni avalduse esitamise kuule järgneva kuu 1. kuupäevast. Osakuomanik võib soovi korral määrata oma täiendavale fondipensionile ka sellest lühema või pikema tähtaja (lõige 3). Lühema tähtajaga täiendava fondipensioni väljamaksed kuuluvad küll maksustamisele 10% tulumaksuga, kuid selline paindlikkus on vajalik arvestades, et kogutud summad võivad olla väga erinevad ja alati ei pruugi väga pikale perioodile jaotatud pension olla seetõttu sobiv lahendus.

Nagu teise samba puhul, saab ka kolmanda samba fondipensioni väljamakseid lõike 4 kohaselt teha, kas kord kuus, iga kolme kuu tagant või kord aastas. Väljamaksete sageduse valib osakuomanik. Kui väljamakseid tehakse iga kolme kuu tagant või kord aastas, tehakse väljamakse valitud sagedusele vastaval viimasel kuul.

Samuti on lõikes 4 täpsustatud, et kui valitakse kuised väljamaksed, tehakse esimene väljamakse täiendava fondipensioni avalduse esitamisele järgneval kuul.

Täiendava fondipensioni väljamakse suurus sõltub sellest, mitu osakut väljamakse tegemisel tagasi võetakse. Osakute arv leitakse samamoodi nagu teise samba fondipensioni puhul. Lõike 5 kohaselt arvutatakse tagasivõtmisele kuuluvate osakute arv iga kord enne väljamakse tegemist. Selleks jagatakse osakuomanikule kuuluvate osakute arv veel teha jäänud

väljamaksete arvuga, arvestades täiendavale fondipensionile määratud tähtaega ja valitud väljamaksete sagedust. Näiteks, kui fondipension kestab veel 5 aastat ja väljamakseid tehakse kord kuus, jagatakse järgmise väljamakse eel osakuomanikule sel hetkel veel kuuluvad vabatahtlike pensionifondide osakud 5 aastaga ja seejärel omakorda 12 kuuga.

Lõikes 6 on täpsustatud, kuidas võetakse osakuid tagasi siis, kui osakuomanikul on neid mitmes vabatahtlikus pensionifondis. Sellisel juhul jaotatakse väljamakse tegemisel tagasivõtmisele kuuluv osakute arv eri vabatahtlike pensionifondide vahel vastavalt igas pensionifondis osakuomanikule kuuluvate osakute arvu osakaalule, määrates nii osakud, mis võetakse väljamakse tegemisel tagasi igas vabatahtlikus pensionifondis. Nii on see ka teise samba fondipensioni puhul.

Lõikes 7 on sätestatud täiendava fondipensioni väljamaksete kuupäevad. Nagu teise samba puhulgi, teeb Pensionikeskus väljamaksed ära iga kuu 15. kuupäevast 20. kuupäevani. Kui kokku on lepitud, et väljamakseid tehakse harvema sagedusega, näiteks kord kolme kuu tagant või kord aastas, toimub väljamakse siis vastava kuu 15. kuupäevast 20. kuupäevani. Väljamaksete tegemisel lähtub Pensionikeskus õigusaktidest (eelkõige KoPS ja TuMS), aga ka vabatahtliku pensionifondi tingimustest ning pensionifondivalitseja ja pensionifondi deponooriumiga sõlmitud kolmepoolsest lepingust.

Lõikes 8 on reguleeritud, mis saab siis, kui osakuomanik peaks vabatahtliku pensionifondi osakuid veel juurde omandama või kui tal juhtub olema selliseid osakuid, mille tagasivõtmine oli investeerimisfondide seaduse alusel keelatud, kuid mille suhtes on sellised piirangud ära langenud. Kõik sellised osakud võetakse automaatselt arvesse juba järgmise täiendava fondipensioni väljamakse tegemisel, kui arvutatakse osakute arv, mis selle väljamakse tegemiseks tagasi tuleb võtta. Täiendav fondipension hõlmab kõiki vabatahtlikke pensionifonde, mille osakuid osakuomanik omab ja kõiki talle kuuluvaid osakuid. Nii ei ole ka antud olukorras eeldatud, et osakuomanik omalt poolt midagi tegema peaks, et need hiljem omandatud osakud või tagasivõtmise piirangutest vabanenud osakud ka arvesse läheksid.

Lõikes 9 on sätestatud, millal täiendava fondipensioni maksmine lõpeb. Fondipension ei paku eluaegset pensioni, mistõttu lõpeb see ära, kui kõik vabatahtliku pensionifondi osakud on tagasi võetud ja raha välja ära makstud. Kui osakuomanik peaks surema enne, lõpetab fondipensioni maksmise surm. Nagu teise samba puhul, saab täiendava fondipensioni maksmise lõpetada ka osakuomanik omal soovil, esitades selleks vastava avalduse.

KoPS § 60². Eelnõuga lisatakse KoPSi teine uus paragrahv, milles reguleeritakse täiendava fondipensioni avaldust.

Nagu ka muude avaldustega, saab täiendava fondipensioni avaldust esitada nii Pensionikeskusele kui kontohalduritele. Andmete loetelu, mis tuleb täiendava fondipensioni saamiseks esitataval avaldusel märkida, kehtestatakse lõikega 1. Lisaks isikut puudutavatele andmetele, tuleb kindlasti märkida pangakonto number, millele väljamakseid tegema hakatakse ning fondipensioni tähtaeg ja väljamaksete saamise sagedus. Viimased kaks valib osakuomanik ise. Selleks, et väljamaksed oleksid TuMSi kohaselt tulumaksuvabad, peab tähtaeg olema määratud keskmiselt elada jäänud aastate alusel või olema sellest pikem ning väljamakseid tuleks teha kord kuus või iga kolme kuu tagant.

Kui isik soovib fondipensioni ise lõpetada, siis sellise avalduse puhul piisab lõike 2 kohaselt isiku andmetest (nimi, isikukood ja kontaktandmed) ning avalduse esitamise kuupäevast ja allkirjast. Täiendava fondipensioni lõpetamise avaldus peab samuti olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja seda saab esitada nii Pensionikeskusele kui kontohalduritele.

Avalduse vormi seaduse ega määrusega ette ei anta. Nagu teise ja kolmanda samba avalduste puhul üldiselt, tuleb ka täiendava fondipensioni ja selle lõpetamise avaldustel lõigetes 1 ja 2 sätestatud andmed esitada lõike 3 kohaselt Pensionikeskuse ette antud vormil.

Lõikes 4 on kehtestatud avalduste vastuvõtmisest keeldumise alused. Täiendava fondipensioni maksmise lõpetamise puhul ei saa Pensionikeskus avaldust vastu võtta, kui see ei vasta samas paragrahvis kehtestatud nõuetele (puudulikud andmed või vorm). Kui avaldus esitatakse täiendava fondipensioni saamiseks, keeldub Pensionikeskus avalduse vastuvõtmisest lisaks avalduse mitte nõuetekohasusele ka sellisel juhul avalduse vastuvõtmisest, kui selle esitab isik, kellel ei ole avalduse esitamiseks õigust. Näiteks, kui isik ei ole veel kolmanda samba pensionieas või kui tal ei ole üldse vabatahtliku pensionifondi osakuid.

Lõiked 5 ja 6 reguleerivad avalduse vastuvõtmisest keeldumisest teavitamist. See toimub sarnaselt teistele kogumispensioni avaldustele. Elektrooniline veateade läheb viivitamata avalduse esitajale või kui avaldus esitati läbi kontohalduri, siis kontohaldurile, kellel omakorda tuleb see siis viivitamata avalduse esitanud isikule edastada. Veateates tuuakse välja nii avalduse vastuvõtmisest keeldumise õiguslik alus kui keeldumise põhjendus.

KoPS § 63 lg 3. Paragrahv reguleerib täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu kohustuslikke tingimusi. Selle lõikes 3 viidatakse vanaduspensionieale, kuid välja on jäänud viide riikliku pensionikindlustuse seadusele. Vanaduspensioniga oli varasemalt defineeritud KoPSi mõistes § 40 lõikes 1, mida aga muudeti kohustusliku kogumispensioni reformi seadusega. KoPSi hõlmav definitsioon kadus, kuid vastavalt jäi täpsustamata § 63 lõige 3. Eelnõuga see parandatakse.

KoPS § 72². Paragrahvis on esitatud puuduvat töövõimet puudutav rakendussäte. Nimelt loetakse KoPSi mõttes puuduva töövõime tingimus täidetuks ka isikul, kellel on tuvastatud täielik töövõimetus riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel. Sättes viidatakse täpsemalt KoPS § 40 lõikes 1¹ ja § 63 lõikes 3 sätestatud puuduva töövõime tingimusele. Seoses täiendava fondipensioni kokkuleppimise õigusega puuduva töövõimega isikul lisatakse nende KoPSi viidete loetellu ka KoPS § 60 lõige 2.

KoPS § 72⁷ lõige 1. Paragrahvis on kehtestatud kolmanda samba pensioniea üleminekusätted. Lõike 1 kohaselt rakendatakse KoPS § 63 lõikes 3 sätestatud pensioniiga kindlustusvõtja suhtes, kelle täiendava kogumispensioni kindlustusleping on sõlmitud, ja isiku suhtes, kes omandab vabatahtliku pensionifondi osakuid esmakordselt 2021. aasta 1. jaanuaril või hiljem. Seoses täiendava fondipensioni regulatsiooni lisandumisega täiendatakse lõikes 1 esitatud viiteid ka KoPS § 60 lõikega 2. See tähendab, et isikute puhul, kes olid kolmanda sambaga liitunud enne 2021. aastat, on ka täiendava fondipensioni saamise õigus, kui nad on vähemalt 55-aastased.

3.2. Eelnõu § 2 – maksukorralduse seaduse muutmine

KoPS § 13 lõike 1 kohaselt rakendatakse kohustusliku kogumispensioni makse kohta maksukorralduse seaduses makse kohta sätestatud. MTA kontrollib makse tasumise õigsust, määrab vajadusel tasumisele kuuluva maksumäär, nõuab selle sisse MKS-s sätestatud korras ning rakendab kohustuste täitmisele sundimiseks seadusega lubatud sunnivahendeid.

MKS § 3 lõike 4 punkt 1 peegeldab eelnevalt viidatud normi ning sätestab, et MKS-s makse kohta sätestatud kohaldatakse ka kogumispensionide maksele ja töötuskindlustusmaksele, kui kogumispensionide seaduses või töötuskindlustuse seaduses ei ole sätestatud teisiti. MKS

sätetab muuhulgas maksukohustuste tasumise ja tasaarvestamise reeglid ning maksukohustuste ajatamise alused.

Kohustusliku kogumispensioni maksete tasumise ja ajatamise reeglite muutmine eeldab MKS-s muudatuste tegemist. Muudatused ei puuduta kohustusliku kogumispensioni makse kinnipidaja ega selle maksja seadusest tulenevate kohustuste täitmist. Tööandja peab endiselt tuvastama kohustusliku kogumispensioni makse kinnipidamise vajaduse, kandma kinnipeetud makse väljamakse tegemise kalendrikuule järgneva kalendrikuu 10. kuupäevaks MTA pangakontole ning esitama samaks kuupäevaks deklaratsiooni. Muudatusi ei tehta ka füüsilisest isikust ettevõtja (edaspidi *FIE*) maksete osas. KoPS § 11 lõike 2 kohaselt, kui FIE on kohustatud tasuma kohustusliku kogumispensioni makset, on MTA kohustatud arvutama füüsilise isiku tuludeklaratsiooni, maksukohustuslaste registri ja pensioniregistri andmete alusel makse suuruse ning väljastama talle maksuteate tasumisele kuuluva makse suuruse kohta hiljemalt sotsiaalmaksuga maksustamise perioodile järgneva aasta 1. septembril. FIE on kohustatud lõike 3 kohaselt makse summa MTA pangakontole sotsiaalmaksuga maksustamise perioodile järgneva aasta 1. oktoobriks.

MTA-s algavad kogumispensioni makset puudutavad protsessid pärast tööandjate poolt TSD esitamist ja deklareeritud summade tasumist. MTA teostab vajalikud kontrollid, arvutab isikupõhised kogumispensioni maksete summad, leiab kriteeriumitele vastavatest TSD-dest isikute 2% makse ja sotsiaalmaksu arvelt tehtava 4% makse andmed ning eraldab vastavad summad iga isiku kohta. Järgneb nimekirjade moodustamine ning nende edastamine ja kogumispensioni maksete (2% ja 4%) ülekandmine Pensionikeskusele KoPS § 12 alusel. Kui maksed on Pensionikeskusele laekunud, käivitab ta kohustusliku pensionifondi osakute väljalaske protsessi.

Juba kehtiva korra kohaselt on kohustusliku kogumispensioni maksete tasumisel eelisjärjekord, kuid ainult juhul, kui kahe kohustuse täitmise tähtpäev langeb samale päevale (MKS § 105 lg 6 p 1¹). Juhul, kui ettevõtjal on varasema täitmise tähtpäevaga kohustusi, kaetakse TSD tasumiseks laekunud summadest tema varasem võlg.

Selleks, et kohustusliku kogumispensioni maksed saaksid kindlamalt tasutud viivitusteta, tuleb teha muudatusi kohustuste tasumise ja tasaarvestamise korras MKS §-s 105. MKS sätestab maksukohustuste tasumise ettemaksukonto arvestuses, mis tähendab, et isik ei saa reeglina valida millist kohustust tasuda. Kohustused loetakse täidetuks kohustuste täitmise tähtpäeva saabumise, mitte tasumise järjekorras.

MKS § 105 lõige 6². MKS § 105 lõike 1 kohaselt maksukohustuslane on kohustatud maksusumma ja maksu kõrvalkohustustest tulenevad summad tasuma selleks määratud kontole. Lõike 6 kohaselt tasutakse või tasaarvestatakse maksukohustuslase rahalised kohustused kohustuste tekkimise järjekorras. Selleks, et tagada kohustusliku kogumispensioni makse kohene tasumine, sätestatakse MKS § 105 lõikes 6², et see makse tasutakse või tasaarvestatakse ettemaksukonto arvestusse kantud vahenditest selle kohustuse tekkimise ajal sõltumata üldisest kohustusest järgida rahaliste kohustuste tekkimise järjekorda vastavalt MKS § 105 lõikele 6.

MKS § 105 lõige 6 sätestab lisaks ühe ja sama tähtpäevaga nõuete täitmise järjestuse, milles kohustusliku kogumispensioni makse asub punktis 1¹ rahatrahvi ja rahaline karistuse järel teisel kohal. Viidatud normi ei muudeta, kuna TSD tasumise tähtajale võib sattuda ka muid kohustusi. Sellisel juhul on kohustusliku pensionikindlustuse maksel endiselt eelisseisund teiste maksete ees, v.a. rahatrahvi ja rahalise karistuse ees.

Kohustusliku kogumispensioni maksete välja arvamisel üldisest kohustuste täitmise järjekorrast ei ole tarvis teha muudatusi nende asutuse töötajate maksete arvestuses, kelle koosseis, koondandmed või konkreetsed tööülesanded on KoPS § 11 lõike 4 kohaselt riigisaladus. Nende maksete arvestus on isikupõhine, peidetud on isiku ja tööandja vaheline seos.

Muudatus ei puuduta sotsiaalmaksust 4% eraldamise korda. Sotsiaalmaks on tööandja maksukohustus ja muudatuse eesmärk on välistada füüsilise isiku enda maksukohustuse arvelt juriidilise isiku maksukohustuste katmine.

MKS § 111 lõige 1¹. MKS § 111 lõige 1 sätestab maksuhalduri õiguse makseraskustes maksukohustuslase taotlusel ajatada tema maksuvõla tasumine, samuti sellise teadaoleva kohustuse tasumine, mille täitmise tähtpäev ei ole saanud. Maksuvõlgade ajatamine ei ole täna maksuliigiti piiratud. Seadus ei anna täna õiguslikku alust MKS § 1 lõikes 6 sätestatud riigi muude nõuete ajatamiseks. Samas laienevad ajatamise reeglid rahalistele kohustustele, millele kohaldatakse MKS § 3 lõike 4 kohaselt MKS-is maksu kohta sätestatud, sh kohustusliku kogumispensioni maksed.

Selleks, et tagada II sambaga liitunud isikule pensionifondi osakute väljalaskmine ilma viivitusteta, välistatakse kohustusliku kogumispensioni makse tasumise ajatamine.

3.3. Eelnõu § 3 – seaduse jõustumine

Eelnõu on planeeritud jõustuma 1. jaanuaril 2022. Siinkohal on arvestatud pensioniregistri pidaja koormust, mis on tingitud erinevatest arendustöödest seoses pensioni kogumise vabatahtlikuks muutumisega II sambas. Eelnõus esitatud III samba fondipensioni tehniline lahendus on võimalik ettevalmistada 2022. aasta 1. jaanuariks.

II samba maksete tasumise ja maksuvõlgade puhul on samuti eesmärgiks võetud muudatuste jõustamine esimesel võimalusel ehk 2022. aasta 1. jaanuarist. Selleks ajaks jõuab MTA valmis muudatuste rakendamiseks vajalikud arendused. Muudatused kohalduvad selliste kohustusliku kogumispensioni maksete suhtes, mis seaduse jõustumisel veel tasumata on ja mida 2022. aasta 1. jaanuarist alates deklareerima hakatakse.

3.4. Muudatuste kooskõla põhiseadusega

Vabatahtlike pensionifondide regulatsioon on puutumuses põhiseaduse (edaspidi *PS*) §-ga 32, kuivõrd pensionifondi osakud ja nende väärtusele vastav summa on rahas hinnatav nõudeõigus. PS § 32 kohaselt on igäühe omand puutumatu ja võrdselt kaitstud. Omandit võib omaniku nõusolekuta võõrandada ainult seaduses sätestatud juhtudel ja korras üldistes huvides õiglase ja kohese hüvituse eest. Igäühel, kelle vara on tema nõusolekuta võõrandatud, on õigus pöörduda kohtusse ning vaidlustada vara võõrandamine, hüvitus või selle suurus. Samuti sätestab PS § 32, et igäühel on õigus enda omandit vabalt vallata, kasutada ja käsutada. Kitsendused saavad tuleneda vaid seadustest. Omandit ei tohi kasutada üldiste huvide vastaselt. Seadus võib üldistes huvides sätestada vara liigid, mida tohivad Eestis omandada ainult Eesti kodanikud, mõnda liiki juriidilised isikud, kohalikud omavalitsused või Eesti riik. Pärimisõigus peab olema tagatud. Eelnõus esitatud muudatused ei sea täiendava kogumispensioniga liitunud isikutele täiendavaid kohustusi, küll aga võimaldavad tähtajalist pensionit vabatahtlikest pensionifondidest. Eeltoodut arvesse võttes tuleb eelnõus esitatud muudatusi pidada põhiseadusega kooskõlas olevaks.

Rahaliste kohustuste kinnipidamisel ja nende maksmisel on vähene puutumus PS §-s 31 sätestatud ettevõtlusvabaduse teostamisega ja PS §-s 32 sätestatud omandipõhiõigusega. II samba pensionifondiga liitunud isiku jaoks on tema tasult makse kinnipidamisel ja Pensionikeskusele edasikandmisel puutumus omandipõhiõigusega.

Ettevõtlusvabadus on õiguslik vabadus, millele vastab riigi kohustus mitte luua põhjendamatuid takistusi ettevõtluseks. Üldist ettevõtlusvabadust riivab iga abinõu, mis takistab, kahjustab või kõrvaldab mõne ettevõtlusega seotud tegevuse¹. Ettevõtlusvabaduse kaitseala riivab ka see, kui ettevõtlusvabadust mõjutatakse avaliku võimu poolt ebasoodsalt.² Riigikohus on selgitanud, et PS § 31 teine lause, mis lubab seadusega kehtestada piirangud ettevõtlusvabadusele, annab seadusandjale suure vabaduse reguleerida ettevõtlusvabaduse kasutamise tingimusi ja seada sellele piiranguid. Ettevõtlusvabaduse piiramiseks piisab igast mõistlikust põhjusest.³ Arusaadavalt ei tohi sellised piirangud kahjustada ettevõtjate huvi või õigust rohkem, kui seda normi legitiimse eesmärgiga saab põhjendada. Piirangud peavad olema proportsionaalsed soovitud eesmärgiga.

Omandipõhiõiguse funktsiooniks on tagada põhiõiguse kandjale vabadussfäär omandiõiguse ja omandiga sarnanevate varaliste õiguste valdkonnas ning võimaldada tal selle kaudu kujundada oma elu ise omal vastutusel. Eraldi kaitse all on Riigikohtu praktikast tulenevalt avalik-õiguslikud subjektiivsed õigused sotsiaalkindlustuse valdkonnas. Ennekõike on senise kohtupraktika kohaselt käsitluse all olnud pensioniga seotud õigused.⁴

Sisuliselt saavad kitsendused olla üksnes sellised, mis ei sea kahtluse alla omandi kui instituudi säilimist. Omandipõhiõiguse kitsendused ei tohi olla ebanproportsionaalsed ega piirata omanikke ebamõistlikult.⁵ Riigikohus on oma lahendites rõhutanud, et PS § 32 lg 2 teine lause näeb ette omandiõiguse piiramiseks lihtsa seadusreservatsiooni. Seega võib omandiõigust piirata mis tahes eesmärgil, mis ei ole PS-ga vastuolus⁶.

Ettevõtlusvabadust piiravad väga vähesel määral KoPS-st ja MKS-st tulenevad maksete kinnipidamise ja tasumisega seotud kohustuste täitmisega kaasnev halduskoormus. Muudatused seda halduskoormust ei muuda, mistõttu uut või täiendavat ettevõtlusvabaduse riivet muudatuste rakendamine kaasa ei too. Kohustus kohustusliku kogumispensioni maksete kinnipidamiseks tuleneb KoPS-st ning seda korda ei muudeta. Muudatus ei puuduta ka kohustust TSD-l deklareeritud summad tasuda õigeaegselt.

Eraldi küsimus on, kas või millisel määral võib isiku ettevõtlusvabadust või omandipõhiõigust riivata reegel, mille kohaselt ta ei saa tasuda oma maksuvõlga teise isiku tasust kinnipeetud maksete arvelt. Eelnõuga luuakse uus reegel kohustusliku kogumispensioni makse tasumiseks olukordades, kus makse tegijal on maksuhalduri ees täitmata kohustusi. See tähendab, et maksukohustuslase võlgnevusi ei saa tasuda teise isiku töötasust kinnipeetud kohustusliku kogumispensioni maksete arvelt. Isikul, kellele makstavast tasust II samba pensionimaksed kinni peeti, on õigustatud ootus, et maksed jõuaksid Pensionikeskusesse ning talle väljastatakse selle eest kohases suuruses pensionifondi osakuid. Tal puudub võimalus teha neid makseid ilma kinnipidaja vahenduseta, mistõttu sõltub tema pensionivara suurus muuhulgas sellest, kas või millises mahus täidab kinnipidaja oma seadusest tulenevaid kohustusi.

¹ RKPJKo 3-4-1-6-00.

² RKPJKo 3-4-1-1-02.

³ O. Kask, Sten Andreas Ehrlich, LLM Ave Henberg. PõhiSK § 31/20. – Ü. Madise jt (toim.). Eesti Vabariigi põhiseadus. Komm vlj. 4. vlj. Tallinn: Juura 2017; RKHKo 3-3-1-75-15.

⁴ Põhiseaduse kommenteeritud väljaanne: <https://pohiseadus.ee/sisu/3503>

⁵ Samas

⁶ RKPJKo 17.04.2012, 3-4-1-25-11, p 37

Kuna maksete kinnipidaja ettevõtlusvabadus ja omandipõhiõigus vastandub II sambaga liitunud isikute omandipõhiõigusele, tuleb neid piiranguid pidada põhjendatuks ja proportsionaalseks. Maksete kinnipidajal ei saa olla õigustatud ootust tasuda kinni peetavate summadega enda võlgnevusi.

Samad kaalutlused kohalduvad ka kohustusliku kogumispensioni maksete ajatamise välistamisel.

Muudatused tagavad kohustusliku kogumispensioni maksete senisest kiirema ja kindlama jõudmise kohustuslikesse pensionifondidesse, mistõttu tuleb muudatusi pidada põhiseadusega kooskõlas olevaks.

4. Terminoloogia

Eelnõuga võetakse kasutusele uus termin „täiendav fondipension“. Tegemist on tähtajalise pensioniga vabatahtlikest pensionifondidest, mille osakuomanik võib vabatahtliku kogumispensioni saamiseks valida. Täiendava fondipensioni väljamakseid tehakse kokkulepitud tähtajani. Kui osakuomanik omab osakuid mitmes vabatahtlikus pensionifondis, võetakse väljamaksete tegemisel tagasi tema osakuid kõigis neis pensionifondides.

5. Eelnõu kooskõla euroopa liidu õigusega

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

6. Seaduse mõjud

6.1. Täiendav fondipension

2020. aasta lõpu seisuga oli III sambaga liitunud kokku 167 200 inimest. Neist 46 500 inimesel oli sõlmitud täiendava kogumispensioni kindlustusleping ja 120 700 inimest omas vabatahtliku pensionifondi osakuid.

Täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu sõlminud isikute keskmine vanus oli 2020. aasta lõpu seisuga 52 aastat ja vabatahtlike pensionifondide osakuomanikel 34 aastat.

Kokku võttis III sambast raha välja 2020. aastal 3 900 inimest (2019. aastal oli neid üle 4 160). Keskmine väljamakse vabatahtlikest pensionifondidest oli 2020. aasta viimases kvartalis 1 440 eurot. Küllaltki suures osas võetakse raha III sambast välja enne 55. eluaastat, mis on enne 2021. aastat III sambaga liitunutel III samba pensionieaks. 26% kõigist väljamaksetest tehti enne III samba pensioniiga. Kokku maksti 2020. aastal nii välja 2,2 miljonit eurot.

III samba pensioniealisi inimesi (üle 55-aastased) oli kokku umbes 32 000, kellest omakorda 18 500 kindlustuses ja 13 500 vabatahtlikes pensionifondides. Väljamakseid said neist 2020. aastal 2 900 inimest. III sambast pensionile jäämist on edasi lükanud umbes 29 100 inimest. III sambaga liitunutest oli samal ajal riiklikus vanaduspensionieas vaid umbes 6 500 inimest, kellest 4 630 ei ole samuti veel III sambast pensioni välja võtma hakanud.

Eluaegse pensioni, mis oli kuni 2021. aastani ainus pensioni saamise viis, millelt tulumaksu ei pidanud maksma, oli 2020. aasta lõpu seisuga valinud umbes 100 inimest. Ülejäänud juhtudel on väljamakseid tehtud III samba pensionieas, maksumääraga 10%. 2020. aastal maksti nii kokku välja 8,5 miljonit eurot.

2020. aasta lõpu andmetel puudutab eelnõus esitatud täiendav fondipension potentsiaalselt umbes 29 100 inimest, kes on jätnud III sambast pensionile veel minemata. Samuti igal järgneval aastal neid, kes III samba pensioniikka jõuavad. Täiendav fondipension ei ole siiski ainus väljamaksete lahendus III sambas. Raha saab välja võtta ka sõlmides täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu. Samuti võib kogutud raha korraga välja võtta.

Eelnõuga täpsustatakse vaid täiendava fondipensioni tehnilist lahendust. Maksusoodustus sellisele pensionile kehtib juba alates 1. jaanuarist 2021. III samba pensionärile annab täiendav fondipension lisavõimaluse saada pensionit ilma, et sellelt tuleks tasuda tulumaksu. Kui praegu saab selleks kasutada vaid tähtajalist või eluaegset täiendava kogumispensioni kindlustuslepingut, siis eelnõuga lisandub valikusse tähtajaline pension vabatahtlikest pensionifondidest. Et pensioni suurus ei kujuneks liiga väike, peaks III sambasse olema kogutud piisavalt suur summa. Näiteks, kui minna pensionile kohe 55-aastaselt, tuleb täiendava fondipensioni väljamakseid teha vähemalt 27 aastat, et need oleksid tulumaksuvabad. Selleks, et saada III sambast pensioni näiteks 100 eurot kuus, peaks sinna praegu olema kogutud üle 32 000 euro, kui minna pensionile 55-aastaselt. Kuivõrd täiendava fondipensioni puhul investeeritakse raha pensionifondides edasi, sõltub väljamakse suurus muidugi ka pensionifondi osaku väärtusest.

Kui populaarseks kujuneb täiendav fondipension, on keeruline prognoosida. Et väljamaksete valik on nüüd ka II sambas vaba ja alates jaanuarist 2021 on väljamaksete maksureeglid samasugused kui III sambas, saab võrdluseks vaadata esimest II samba kogemust. 31. märtsi seisuga on II sambast pensionile läinutest 99% võtnud oma raha korraga välja ja vaid 1% on valinud tähtajalise või eluaegse pensioni lahenduse.

Eelnõu rakendamine eeldab Pensionikeskuselt vastavat arendust. Kuivõrd täiendav fondipension on väga sarnane II sambas juba eksisteerivale fondipensionile, on selle juurutamine ka selle võrra lihtsam. Vajalikud arenduskulud kaetakse hankelepingu raames kogumispensioni reformi jaoks Rahandusministeeriumiga kokku lepitud kulude alusel Pensionikeskuse võetavatest teenustasudest.

Samuti eeldab eelnõu kontohalduritelt valmisolekut täiendava fondipensioni avaldusi vastu võtta.

6.2. II samba maksed ja maksuvõlad

Sihtrühmaks on kohustusliku kogumispensioni makse kinnipidamise kohustusega isikud ning FIE-d, kes tasuvad ise kohustusliku kogumispensioni makseid. Isikuid, kes igakuiselt TSD-d esitavad, on umbes 100 000, mistõttu võib antud sihtrühma pidada suureks. Eelnõuga ei panda neile täiendavaid kohustusi ning kõne all olevad maksed ei moodusta suurt osa nende maksukohustustest. Kui ka juhtub, et varasemast võlast jääb väike osa tasumata II samba maksete tasumise tõttu, siis ei too see kaasa olulist majanduslikku mõju. Neil ei peaks olema ka õiguspärast ootust teise isiku tasust kinnipeetud makse arvelt enda kohustuste täitmiseks.

Samuti ei ole kohustusliku kogumispensioni maksete kinnipidajate ega FIE-de jaoks olulist majanduslikku mõju II samba maksete ajatamata jätmisel, kuivõrd maksed olemuslikult ei moodusta olulist osa koguvõlgnevuses. Nende summade tasumine ajakava väliselt ei too kaasa makseraskuste süvenemist.

Ühtlasi on muudatuse sihtrühmaks II sambaga liitunud isikud, kelle tasult kohustusliku kogumispensioni makseid kinni peetakse. II sambaga on liitunud üle 770 000 inimese⁷, kellest 2020. aasta andmetel omakorda olid aktiivsed investorid, st tegid sissemakseid, alla 500 000 inimese. Seega saab ka antud sihtrühma pidada suureks. Pensionikogujate jaoks on muudatusel oluline sotsiaalne ja majanduslik mõju, kuna see tagab pensionifondi osakute senisest kiirema ja kindlama väljalaske, sest välistatakse võimalus, et isiku tehtud maksete arvelt tasutakse juriidilise isiku maksuvõlgasid või need maksed ajatatakse.

Riigiasutustest kuulub muudatuste sihtrühma MTA, sihtrühma suurus on väike. Kohustusliku kogumispensioni maksete tasumine ettemaksukonto arvestuses korraldatakse automatiseeritult, mistõttu muudatus ei too vahetult kaasa täiendavaid tööülesandeid.

Ka ei too MTA jaoks märkimisväärselt täiendavaid ülesandeid kaasa kohustusliku kogumispensioni maksete ajatamata jätmise, kuna väiksemate võlgade tasumise ajatamine on korraldatud automatiseeritult ning muudel juhtudel tuleb isiku kohustused ja maksevõime üle hinnata igal juhul „käsitööna“.

Kohustusliku kogumispensioni maksete võlgnevuse suurus on ajas pidevalt muutuv. 2021. aasta 1. juuni seisuga on juriidiliste isikute võlg 326,6 miljonit eurot, millest kohustusliku kogumispensioni maksete võlg on 2,5 miljonit. Juriidilisest isikust maksumaksjatest on võla olemasolul 78,2% summas 316,7 miljonit eurot võlgu kauem kui 2 kuud ja kõigist võlgnikest 47% summas 265,5 miljonit eurot on võlgu kauem kui üks aasta. Ligikaudu 80-90% sellistel juhtudel lähevad juriidilise isiku võla olemasolul laekumised kõigepealt teiste nõuete, mitte kohustusliku kogumispensioni maksete katteks.

Möödunud perioodide osas võib välja tuua, et alates 2009. aastast kui loodi ettemaksukonto arvestuse süsteem, on maksuhaldur maha kandnud 8 863 ettevõtetel ligikaudu 1,57 miljonit eurot kohustusliku kogumispensioni maksete võlga nii, et kõigepealt tasuti II samba maksete laekumiste arvelt muud võlga ning maksete katteks lõpuks raha ei laekunudki.

See tähendab, et võlgnevuste korral kaetakse jooksvas perioodis laekuva kohustusliku kogumispensioni makse arvelt juriidilise isiku varasema tähtpäevaga maksuvõlga. Alles peale varasemate võlgade tasumist saab tasutuks kohustusliku kogumispensioni makse ja maksuhalduril tekib võimalus see Pensionikeskusele kanda.

Muudatuste koondmõju on seega positiivne, kuna võimaldab kõrvaldada olukorra, kus isiku II samba maksed ei jõua Pensionikeskusesse või jõuavad sinna hilinemisega.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

III sambaga seonduvalt reguleerib eelnõu 1. jaanuaril 2021 jõustunud maksusoodustuse kasutamise tehnilist lahendust ega eelda riigilt või kohalikult omavalitsuselt täiendavaid tegevusi ega too kaasa täiendavaid kulusid ega tulusid.

Kohustusliku kogumispensioni maksete tasumiseks väljaspool üldist kohustuste täitmise järjekorda ning nende välistamist ajatamisest väiksemate summade korral on tarvis kohandada MTA infosüsteeme. Nende muudatuste rakendamine eeldab ka IT arenduste tegemist. MTA saab selleks kasutada kogumispensioni reformi elluviimiseks ettenähtud alles jäänud rahalisi vahendeid. Täiendavaid vahendeid riigieelarvest taotleda ei ole tarvis.

⁷ Hõlmab ka inimesi, kes on teinud avalduse II sambast lahkumiseks, kuid on seletuskirja koostamise ajal veel II sambas.

8. Rakendusaktid

Eelnõuga ei anta uusi volitusnorme määruste kehtestamiseks. Samuti ei too see kaasa vajadust muuta olemasolevaid rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Eelnõu on planeeritud jõustuma 1. jaanuaril 2022. Siinkohal on arvestatud pensioniregistri pidaja koormust, mis on tingitud erinevatest arendustöödest seoses pensioni kogumise vabatahtlikuks muutumisega II sambas. Eelnõus esitatud III samba fondipensioni tehniline lahendus on võimalik ettevalmistada 2022. aasta 1. jaanuariks.

II samba maksete tasumise ja maksuvõlgade puhul on samuti eesmärgiks võetud muudatuste jõustamine esimesel võimalusel ehk 2022. aasta 1. jaanuarist. Selleks ajaks jõuab MTA valmis muudatuste rakendamiseks vajalikud arendused. Muudatused kohalduvad selliste kohustusliku kogumispensioni maksete suhtes, mis seaduse jõustumisel veel tasumata on ja mida 2022. aasta 1. jaanuarist alates deklareerima hakatakse.

10. Eelnõu kooskõlastamine ja huvirühmade kaasamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile ja Finantsinspeksioonile ning arvamuse andmiseks AS-le Pensionikeskus, MTÜ-le FinanceEstonia, MTÜ-le Eesti Pangaliit, Eesti Kaubandus- Tööstuskojale, Eesti Töandjate Keskliidule ja Eesti Maksumaksjate Liidule.

Algatab Vabariigi Valitsus2021

(allkirjastatud digitaalselt)